

دانشگاه خوارزمی
دانشکده علوم انسانی و اجتماعی
گروه جامعه‌شناسی

نام درس: روش تحقیق کمی

نام محتوای درسی: تحقیق اجتماعی و روش کمی

مقطع: کارشناسی ارشد

رشته: جامعه‌شناسی

نام مدرس: کرم حبیب‌پور گتابی

ترم تحصیلی: ترم دوم ۹۶-۱۳۹۵

معرفی درس

هدف این درس آن است که مهارت‌ها و دانش به‌روز و کارآمدی را درباره روش تحقیق کمی به دانشجویان ارائه دهد. در این درس، گرچه مسایل روش‌شناختی مربوط به تحقیق کمی ارائه می‌شود، اما تمرکز اصلی روی هنر و علم انجام روش تحقیق پیمایش است. در طول این درس، بر مراحل انجام یک تحقیق پیمایش از تولید ایده، یافتن مسئله، انتخاب موضوع و تنظیم عنوان گرفته تا انتخاب چارچوب نظری، سنجش، ابزارپایی، نمونه‌گیری، جمع‌آوری داده‌ها و اجرای عملیات میدانی، پردازش و تحلیل، و بحث و نتیجه‌گیری تأکید می‌شود.

اهداف درس

در انتهای این درس، دانشجویان خواهند توانست:

- روش‌شناسی‌های کمی و کیفی را به‌خوبی از هم تمیز دهند و در این اثنا، محل کاربرد هر یک را درک کنند.
- با انواع روش‌های تحقیق کمی (تحلیل ثانویه، تحلیل محتوای کمی، مطالعه تطبیقی، مرور ادبیات شامل مرور نظام‌مند و فراتحلیل و...) آشنا شوند.
- روش تحقیق پیمایش را بطور انتقادی درک و در مورد یک موضوع اجرا کنند.
- با شیوه‌های نمونه‌گیری در تحقیقات کمی بویژه پیمایش آشنا شوند.
- روش‌های آماری مناسب برای پاسخ به سؤالات و آزمون فرضیات را بشناسند و از هم تفکیک کنند.
- نحوه تنظیم یافته‌های پیمایش را درک کنند.
- یک پروپوزال پژوهشی را طراحی کنند.
- با نحوه نگارش یک گزارش پژوهشی آشنا شوند.
- با ساختار یک مقاله علمی و پژوهشی با رویکرد کمی آشنا شوند.

روش تدریس

در این درس، از روش‌های گوناگون تدریس از جمله خوانش‌ها و مطالعات هفتگی، سخنرانی‌های مدرس و بحث‌های گروهی در کلاس، بررسی و ارزیابی نمونه تحقیقات پیمایشی صورت گرفته اعم از پایان‌نامه‌ها، مطالعات سازمانی و آکادمیک و... استفاده خواهد شد. ضمن اینکه در این درس، از مشارکت فعال دانشجویان در کلاس استفاده کرده و کلاس به شکل سمیناری اداره شود.

ارزشیابی درس

نمره دانشجویان در این درس به شکل زیر تعیین خواهد شد:

۴ نمره	حضور و مشارکت فعال در بحث‌های کلاس
۸ نمره	کار کلاسی (نگارش پروپوزال) باید به پست الکترونیکی karamhabibpour@yahoo.com ارسال شود.
۸ نمره	امتحان پایان‌ترم

برنامه زمانی درس

با توجه به مقطع تحصیلی دانشجویان، متن اصلی درس، مباحث مختلفی است که در هر جلسه مدرس و دانشجویان به اتفاق همدیگر از منابع گوناگون گردآوری کرده و در سر کلاس ارائه می‌کنند. این مباحث در ۱۶ جلسه ارائه خواهد شد.

جلسات	موضوع مورد بحث	منابع مورد مطالعه
اول	معرفی درس، مرور سرفصل‌ها، اهداف، منابع و برنامه کاری دانشجویان	-
دوم	شناخت پژوهش اجتماعی - علم، پژوهش و پژوهش اجتماعی	-
سوم و چهارم	ساختار پژوهش اجتماعی - ساختار یک پژوهش (آکادمیک و سازمانی) و تفاوت آن با پروپوزال - چگونگی انتخاب موضوع - پرسش‌آغازین - طرح مسئله و سؤالات تحقیق - مطالعه اکتشافی و مطالعه مقدماتی - اهداف تحقیق و اهمیت و ضرورت آن - کار عملی	کیوی، دواس، بیکر، بیلی، بلیکی
پنجم و ششم	چارچوب نظری و پیشینه تجربی - شناسایی نظریه‌های مرتبط و تدوین چارچوب نظری (چارچوب مفهومی) - تدوین مدل نظری (مدل مفهومی) و ارتباط آن با چارچوب نظری - شناسایی و نحوه استفاده از پیشینه تجربی - فرضیه: منابع تدوین و انواع آن - کار عملی	-
هفتم	پارادایم‌ها و روش‌شناسی‌های پژوهش اجتماعی	محمدپور، ایمان

جلسات	موضوع مورد بحث	منابع مورد مطالعه
	<ul style="list-style-type: none"> - پارادایم و انواع آن - روش‌شناسی‌های تحقیق کمی و کیفی در جامعه‌شناسی 	
هشتم، نهم و دهم	انواع روش‌های تحقیق کمی <ul style="list-style-type: none"> - پیمایش - تحلیل ثانویه - مطالعه تطبیقی - تحلیل محتوای کمی - مرور ادبیات (مرور نظام‌مند و فراتحلیل) - کار عملی 	دواس، بیکر، بی، سرمد، رفیع‌پور، قاضی طباطبایی و ودادهیر
یازدهم و دوازدهم	نمونه‌گیری در پیمایش <ul style="list-style-type: none"> - جامعه و نمونه آماری، حجم نمونه، واحدهای سنجش و تحلیل - روش‌های نمونه‌گیری (احتمالی و غیراحتمالی) 	دواس، بیکر، بی، سرمد، رفیع‌پور
سیزدهم و چهاردهم	ابزار اندازه‌گیری <ul style="list-style-type: none"> - طراحی پرسشنامه و ملاحظات آن - شیوه‌های اجرای پرسشنامه (حضور، پستی، ایمیلی، تلفنی و...) - مفهوم‌سازی و عملیاتی‌سازی (تعاریف نظری و عملیاتی متغیرها) - مقیاس‌سازی و شاخص‌سازی - اعتبار و پایایی ابزار 	دواس، بیکر، بی، سرمد، رفیع‌پور
پانزدهم	تحلیل داده‌ها <ul style="list-style-type: none"> - پردازش، توصیف و تحلیل داده‌ها (آمار توصیفی و آمار استنباطی) - گزارش‌نویسی - کار عملی 	دواس، بیکر، بی، سرمد، رفیع‌پور
شانزدهم	مقاله‌نویسی <ul style="list-style-type: none"> - مقاله‌نویسی (چارچوب و قواعد آن) - کار عملی 	-
هفدهم	<ul style="list-style-type: none"> - مرور و جمع‌بندی مطالب 	-

منابع لازم

۱. ازکیا، مصطفی (۱۳۸۳). روش‌های تحقیق در علوم اجتماعی. تهران: کیهان.
۲. اوپنهایم، ان (۱۳۶۹). طرح پرسش‌نامه و سنجش نگرش‌ها. ترجمه مرضیه کریم‌نیا، تهران: آستان قدس.
۳. ایزانلو، بلال و حبیبی، معجبی (۱۳۹۰). کاربرد فراتحلیل در تحقیقات علوم اجتماعی و رفتاری: مروری بر مزایا، تنگناها و روش‌شناسی. فصلنامه تحقیقات علوم رفتاری، ۹(۱)، ۷۰-۸۲.
۴. بی، ارل (۱۳۸۵۹). روش‌های تحقیق در علوم اجتماعی. ترجمه رضا فاضل (دو جلد)، تهران: سمت.
۵. بلالاک، هربرت (۱۳۷۲). مقدمه‌ای بر تحقیقات اجتماعی. ترجمه غلامعباس شادرو، تهران: سمت.

۶. بلیکی، نورمن (۱۳۸۶). طراحی پژوهش اجتماعی. ترجمه محمدحسین چاوشیان، تهران: نشر نی.
۷. بلیلاک، هوبرت (۱۳۷۶). استنباطهای علی در پژوهش غیرآزمایشی. ترجمه محمدرضا شادرو، تهران: دانشگاه علامه طباطبائی.
۸. بیکر، تزار (۱۳۸۱). چگونگی انجام تحقیق. ترجمه هوشنگ نایی، تهران: نشر نی.
۹. رفیع پور، فرامرز (۱۳۷۸). کندوکاوها و پنداشت‌ها. تهران: سهامی انتشار.
۱۰. ساده، مهدی (۱۳۷۵). روش‌های تحقیق با تأکید بر شاخه‌های کاربردی. تهران: هما.
۱۱. ساروخانی، باقر (۱۳۸۰). روش‌های تحقیق در علوم اجتماعی. تهران: پژوهشگاه علوم اجتماعی.
۱۲. سرمد و همکاران (۱۳۷۹). روش‌های تحقیق در علوم رفتاری، تهران: آگه.
۱۳. قاضی طباطبائی، محمود و ودادهیر، ابوعلی (۱۳۸۹). فراتحلیل در پژوهش‌های اجتماعی و رفتاری. تهران: انتشارات جامعه‌شناسان.
۱۴. کرلینجر، فرد (۱۳۷۷). مبانی پژوهش در علوم رفتاری. تهران: آوای نور.
۱۵. کیوی، ریمون و لوک وان کامپنهود (۱۳۸۴). روش تحقیق در علوم اجتماعی. ترجمه عبدالحسین نیک‌گهر، تهران: توتیا.
۱۶. موزر، س. و ج. گالتون (۱۳۶۷). روش تحقیق. ترجمه کاظم ایزدی، تهران: کیهان.
۱۷. هومن، حیدرعلی (۱۳۹۴). راهنمای عملی فراتحلیل در پژوهش عملی. تهران: انتشارات سمت.